

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

ІВАНОВА ЗОРЯНА ДМИТРІЇВНА

**ДІЯЛЬНІСТЬ МИКОЛАЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ В УПРАВЛІННІ
ОСВІТОЮ В КОНТЕКСТІ ДЕРЖАВНИХ УПРАВЛІНСЬКИХ РЕФОРМ
1953-1965 РОКІВ**

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

Миколаїв – 2020

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Сучасна наука публічного управління потребує поглибленого вивчення історичних аспектів державного управління та місцевого самоврядування в Україні. Без осмислення уроків минулого неможливо будувати майбутнє. Ця робота є першою спробою на основі архівних джерел здійснити аналіз діяльності Миколаївської міської ради в управлінні освітою в контексті державних управлінських реформ 1953-1965 років.

Одне із пріоритетних місць національного відродження займає шкільна освіта – важлива складова суспільного прогресу. Саме тому так важливо визначити оптимальний варіант моделі її подальшого розвитку. В даному аспекті актуальним є звернення до набутків минулого, як до ефективних так і до невдалих прийомів вітчизняної освітньої системи. Проблема виявлення і обґрунтування основних напрямів та тенденцій розвитку освітньої системи в 1953-1964 рр. має як науково-теоретичне, так і практичне значення. Актуальність роботи зумовлена її науковою і теоретичною цінністю, пізнавальним і практичним значенням.

Окремі аспекти дослідження тісно пов'язані з економічною історією, предметом якої є господарство як країни в цілому, так і її окремих регіонів в історичному розвитку, різноманітності форм його вияву. Вивчаючи конкретні економічні фактори можна краще зрозуміти сучасні господарські проблеми, прогнозувати їх розв'язання в майбутньому.

Тема реформування системи народної освіти УРСР знайшла відображення в роботах Н.Г. Протасова, С. Сисоевої, Н. Вишневської, О.О. Усикова, О. Логвиненка, Л.В. Пироженко.

Мета і завдання дослідження. Метою магістерської роботи є дослідження та аналіз роботи Миколаївської міської Ради депутатів трудящих під час проведення державних управлінських реформ у досліджуваний період, розробка практичних рекомендацій щодо реформування системи освіти в сучасних умовах на основі уроків 1950-60-х років.

Для досягнення поставленої мети дослідження сформульовано такі *завдання*:

- встановити роль місцевих рад депутатів трудящих у системі державного управління 1953-1964 років;
- проаналізувати рівень матеріального забезпечення та фінансування закладів та установ освіти м.Миколаєва;
- охарактеризувати стан виховної роботи в школах та її відображення у документах Миколаївської міської ради та передумови її активізації;
- з'ясувати особливості політехнізації школи та проблеми її запровадження;
- сформулювати позитивні й негативні наслідки перебудови системи середньої освіти на місцевому рівні;
- розробити практичні рекомендації щодо реформування системи освіти в сучасних умовах на основі уроків 1950-60-х років.

Об'єктом дослідження є процес прийняття управлінських рішень в управлінні освітою місцевими радами під час впровадження реформ.

Предметом дослідження є діяльність Миколаївської міської ради в управлінні освітою в контексті державних управлінських реформ 1953-1965 років.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є основоположні принципи наукового пізнання: історизму, системності та об'єктивності. Методи

дослідження пов'язані з метою, об'єктом, предметом і науковими завданнями магістерської роботи. В процесі її написання використовувалися як загальнонаукові, так і спеціальні історичні й політологічні методи аналізу та синтезу. Конкретно-історичний характер дослідження забезпечено, передусім, комплексними історико-порівняльним та проблемно-хронологічним підходом до висвітлення процесу прийняття управлінських рішень в управлінні освітою у досліджуваній період, що дозволило проаналізувати їх ефективність та відповідність державним управлінським реформ того часу, здійснити вивчення управлінських документів міської ради, постійної комісії з народної освіти та дати їм оцінку, а також забезпечити порівняльне співставлення реформаційних процесів як на національному так і регіональному рівні.

Серед загальнонаукових методів застосовано аналіз, синтез, історичний і логічний методи, а також метод класифікації. З-поміж спеціально-історичних методів використані проблемно-хронологічний, порівняльно-історичний, метод контекстуальної інтерпретації, статистичний інструментарій, соціометричні методики.

Наукова новизна, апробація в дослідженні зумовлена метою і завданнями, визначеними проблематикою роботи. Автором зроблено певний внесок у вивчення реформування освіти у досліджуваній період, введено до наукового обігу нові джерела – документи та матеріали, що зберігаються в державному архіві Миколаївської області, що дозволило істотно розширити документальну базу магістерської роботи. Вперше зроблена спроба дати об'єктивне пояснення як вже відомих, так і нововиявлених явищ та фактів реформаційних процесів галузі освіти м. Миколаєва.

Також дослідження знайшло відображення у тезах науково-практичної конференції «Лісабонський договір – 10 років після набуття чинності. Що змінилося у функціонуванні ЄС?», що відбулася 2 грудня 2019р. Назва тез: «Досвід Польщі з реформування системи місцевих органів влади».

Практичне значення одержаних результатів магістерського дослідження обумовлене можливістю використання досвіду минулих років в органах публічної влади для подальшого розвитку та вдосконалення важливого суспільного напрямку - системи освіти, покращення взаємодії державних органів з педагогічною, батьківською та суспільною громадськістю.

Структура магістерської роботи. Магістерська робота складається з 3 розділів. Перший розділ розкриває теоретико-методологічні засади дослідження питання і складається з 2 частин. У першій частині визначено стан науково розробки проблеми та джерельну базу дослідження, у другій частині розглянуто роль і місце місцевих рад депутатів трудящих у системі державного управління 1953-1964 років.

У другому розділі проведено аналіз діяльності Миколаївської міської ради щодо регулювання системи шкільної освіти. Даний розділ складається з 3 частин: аналіз рішень щодо матеріальної бази та фінансування освіти; характеристика виховної роботи в школах та її відображення у документах Миколаївської міської ради; аналіз проведення політехнізації школи та проблем її запровадження.

Третій розділ складається з 2 частин і узагальнює особливості та наслідки реформування. Перша частина розкриває позитивні й негативні наслідки перебудови системи середньої освіти на місцевому рівні. У другій частині сформульовано практичні рекомендації щодо реформування системи освіти в сучасних умовах на основі уроків 1950-60-х років.

Магістерська робота написана на 121 аркуші, містить 1 рисунок, 3 таблиці, 5 додатків, список використаних джерел.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичне значення виконаної роботи. Наведено результати апробації основних положень та особистий внесок автора дослідження.

У **першому розділі** «Теоретико-методологічні засади дослідження» охарактеризовано проблематику та джерельну базу дослідження передумов та особливостей проведення освітніх реформ та становище місцевих рад депутатів трудящих у системі державного управління початку 50-х – середини 60-х років.

У *підрозділі 1.1. «Стан наукової розробки проблеми та джерельна база дослідження»* відмічено, що у період “великого десятиріччя” реформаторський потенціал ХХ з'їзду КПРС відзначився численними реформами в економіці, державному управлінні, у внутрішньопартійному житті, в суспільно-політичній системі, у тому числі – і на галузь освіти. Закономірно, що результати проведення цих реформ мали свої позитивні і негативні наслідки.

Встановлено, що з середини 50-х рр. в базових теоретичних підвалинах радянської педагогіки почали наростати кризові явища. Зростали протиріччя між потребами реального життя і можливостями радянської загальноосвітньої школи. Подібна загальна середня освіта вже не задовольняла вимоги суспільства. Керівництво країни прагнуло швидко і масштабно покінчити з відірваністю школи від виробництва. За короткий термін планувалось перетворити середню десятирічну школу в одинадцятирічну і забезпечити оволодіння учнями шкіл однією з масових робітничих професій. Нові навчальні плани восьмирічної та середньої школи з виробничим навчанням мали забезпечити доцільне співвідношення навчальних занять, які потребували великого розумового напруження, з різноманітними практичними заняттями та продуктивною працею.

Зроблено висновок, що потреба у реформуванні школи була нагальною та економічно обґрунтованою, хоча і потребувала достатньої підготовленості та продуманості.

У *підрозділі 1.2. «Місцеві ради депутатів трудящих у системі державного управління 1953-1965 років»* розкрито роль місцевих рад як форми державного управління та самоврядування, виконавчої та представницької влади.

З'ясовано, що законодавча та політико-правова основа демократичної діяльності рад у період десталінізації лише почала створюватися, перебуваючи в зародковому стані. Але, незважаючи на певне посилення законодавчої бази діяльності рад, підвищення їх політичного статусу, розширення системи залучення трудящих до управління державними та громадським справами, ради по суті своїй, як і раніше, продовжували залишатися безправними в системі політичних суб'єктів, позбавленими реального повновладдя.

Зроблено висновок, що функціональний розвиток рад депутатів трудящих України з 1953-1964 рр. значною мірою був процесом суперечливим. З одного боку, ХХ з'їзд КПРС розпочав відхід від тоталітаризму, посилив процес лібералізації рад, сприяв зміцненню законодавчої бази діяльності рад, а з другого боку, Верховна та місцеві ради продовжували залишатися органами, які були формально наділені правами, але не мали

реальної влади. Вони продовжували бути декоративним фасадом авторитарно-бюрократичної системи, вирішуючи, як правило, другорядні питання, дублюючи рішення вищих та партійних органів, не маючи змоги реально вплинути на характер прийнятих рішень.

У другому розділі «Діяльність Миколаївської міської ради щодо регулювання системи шкільної освіти» проведено аналіз діяльності Миколаївської міської ради у процесі впровадження освітніх реформ.

У підрозділі 2.1. «Рішення щодо матеріальної бази та фінансування освіти» проведено аналіз фінансування та матеріально-технічного забезпечення закладів освіти. Визначено недоліки під час організації фінансування та проблеми під час ремонту та будівництва навчальних закладів, їх технічного оснащення.

Під час вивчення питання матеріальної бази та фінансування освіти, розділено на два основні періоди: 1) 1953-1958 роки – етап недостатнього фінансування і подолання незадовільних умов навчання; 2) 1959-1965 роки – етап впровадження реформи освіти.

Перший період відзначається недостатнім фінансуванням, поганим матеріальним та технічним оснащенням кабінетів та будівель навчальних закладів. Але поряд з цим спільні дії міської ради, органів освіти, підприємств та організацій, батьків та громадськості були активними та спрямовані на покращення стану справ.

У другому періоді стан матеріально-технічного забезпечення навчальних закладів дещо покращився. У цей час активно велось будівництво дошкільних, загальноосвітніх та виховних закладів. Проблемними залишилися питання недостатнього фінансування, повільного та неякісного будівництва та ремонту закладів освіти, слабого оснащення навчальних кабінетів та приміщень буфетів та їдалень.

У підрозділі 2.2. «Активізація виховної роботи в школах та її відображення у документах Миколаївської міської ради» охарактеризовано загальний стан виховної роботи у закладах освіти міста.

Встановлено, що у ранг державної політики як нормативна установка законодавчого характеру була введена мета всебічного виховання особистості, характерними рисами якої визначалися: відданість справі комунізму, патріотизм, любов до країн соціалізму, сумлінна праця на благо суспільства, турбота про збереження і примноження суспільного достатку, високе усвідомлення громадського обов'язку, колективізм і товариська взаємодопомога, гуманні відносини і взаємна повага між людьми, чесність і правдивість, моральна чистота, простота і скромність, взаємна повага у сім'ї, турбота про виховання дітей тощо.

Зроблено висновок, що активізація виховної роботи у досліджуваній період відбувалась у дошкільних, навчальних та позашкільних закладах та установах. Широке задіяння до процесу виховання батьків, вчительського, адміністративного та депутатського складу, профспілкових органів та громадських організацій створювало належні умови для повноцінного розвитку у підростаючого покоління як загальнолюдських, так і партійно-патріотичних якостей.

У підрозділі 2.3. «Політехнізація школи та проблеми її запровадження» проаналізовано передумови та стан впровадження політехнізації освіти в навчальних закладах міста.

Встановлено, що нові політичні, соціальні та економічні умови, що спричинили певну трансформацію суспільних цінностей, як наслідок зумовили і зміну вимог суспільства до діяльності загальноосвітньої школи, стала очевидною нагальна

необхідність перебудови усєї системи шкільної освіти, її політехнізація. Метою такої перебудови мала стати перш за все підготовка випускників до життя та роботи у різних галузях промисловості та сільського господарства.

Зроблено висновок, що загальний процес впровадження політехнічної освіти в контексті освітніх реформ мав певні складнощі. Виконання міською радою державних завдань з розширення мережі шкільних, дошкільних закладів та введення політехнізації освіти потребувало великих зусиль, перш за все –керівників навчальних закладів. Швидкі темпи економічного розвитку та вкрай низький рівень матеріальної бази навчальних закладів не дозволило в повній мірі домогтися результатів їх реформування.

У третьому розділі «Особливості та наслідки реформування» визначено особливості впровадження освітніх реформ та надано практичні рекомендації щодо реформування системи освіти в сучасних умовах на основі уроків 1950-60-х років.

У підрозділі 3.1. «Позитивні й негативні наслідки перебудови системи середньої освіти на місцевому рівні» поряд з позитивними здобутками визначено та охарактеризовано ряд проблемних питань, що виникали під час освітніх реформ.

Встановлено, що одночасне проведення освітньої реформи та політехнізації освіти супроводжувалось певними труднощами у організації навчально-виховного процесу та його матеріально-технічного забезпечення.

Зроблено висновок, що протягом 1953-1965 років процес перебудови системи середньої освіти мав як позитивні, так і негативні наслідки. На думку автора, позитивний досвід переважав над негативним і вартий уваги влади та суспільства для його продовження і у теперішній час.

У підрозділі 3.2. «Практичні рекомендації щодо реформування системи освіти в сучасних умовах на основі уроків 1950-60-х років» визначено головні тенденції реформування шкільної освітита запропоновано рекомендації щодо реформування системи освіти в сучасних умовах на основі уроків 1950-60-х років:

1. Миколаївській міській раді спільно з управлінням освіти Миколаївської ради:
 - розробити та включити до плану стратегічного розвитку міста напрямок з розвитку та покращення якості освіти та функціонування навчально-виховних закладів відповідно до Національної стратегії розвитку освіти та з урахуванням стратегічних напрямків розвитку міста;
 - поширити позитивний досвід та продовжити практику «шефства» над навчальними закладами, залучивши до цього процесу керівників провідних підприємств та організацій міста, налагодивши взаємовигідну співпрацю;
 - переглянути принцип роботи постійної комісії з питань освіти при міській раді, зробивши її дієвим помічником формулювання освітніх завдань;
 - розробити освітню програму неформальної освіти для батьків (відповідно до рівнів освіти), з метою роз'яснення цілей та завдань національної системи освіти та створення активного громадського самоврядування у сфері освіти;

2. Управлінню освіти Миколаївської міської ради та керівникам навчальних закладів:

- переглянути навчальні програми, збільшивши години на проведення виховних заходів (допомога людям похилого віку, відвідування дітей у школі-інтернатах, відвідування притулків для тварин), та заходів з виховання в учнів таких моральних

якостей совість, честь, гідність, порядність (ситуаційні завдання у командах, прочитання творів та перегляд фільмів відповідної тематики).

- на постійній основі проводити збори матеріалів вторинної переробки (папір, пластик, батарейки) з метою виховання шанобливого ставлення до навколишнього середовища та розумного сортування відходів; отриманні від здачі матеріалів кошти спрямовувати на розвиток навчального закладу;

- переглянути принципи організації харчування у школах, з акцентуванням на забезпеченні відповідними приміщеннями для прийняття їжі учнями, доступними цінами, корисним меню тощо;

- в умовах переходу шкіл на 12-річний термін навчання переглянути спрямованість академічної і професійної профільної школи відповідно до потреб міста у майбутніх працівниках;

- з метою попередження бездоглядності активно залучати учнів до позакласної та гурткової роботи, враховуючи інтереси дітей та відшуковуючи нові форми та методи розкриття творчого потенціалу дітей.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі вирішується актуальне наукове завдання, суть якого полягає у вивченні роботи Миколаївської міської ради в управлінні освітою в контексті державних управлінських реформ та використання його досвіду під час вирішення проблем у сучасності. Отримані результати дослідження дозволяють сформулювати наступні висновки:

1. Встановлено, що процес реформування у 1953-1964 роках був досить суперечливим. Смерть головного вождя країни рад призвела до гострої внутрішньої боротьби у вищому партійно-державному керівництві СРСР. Підґрунтя цих суперечок обумовлене не тільки боротьбою за одноосібне, але відмінностями у десталінізації суспільства та баченні шляхів його реформування.

Підвищення ролі партійного апарату, зосередження в його руках головних важелів політичного та інституційного впливу забезпечили перемогу найвищому посадовцеві КПРС М. Хрущову. Усунення з політичної вершини попередніх втілювачів сталінських постулатів відкрило шлях до проведення численних реформ.

Реформи у системі органів влади і державного управління торкнулись і діяльності місцевих рад трудящих. Розширення компетенції союзних республік дало змогу нормативно оновити межі діяльності рад, посилення їх впливу на формування місцевих бюджетів, вирішенні питань територіально-адміністративного устрою, участі громадських організацій в радянській роботі.

Однак кардинального реформування системи рад депутатів трудящих не було здійснено. Головною причиною цього явища було зосередження влади у руках правлячої партії, функціонування її апарату в усій повноті влади. Це призвело до нерозмежованості гілок влади, постійного втручання партійних органів у сферу компетенції рад, підміну її функцій, а в кінцевому підсумку позбавило елементів самостійності, включало ради в адміністративно-командну систему, відводячи їм формальну роль у демократизації держави.

2. На основі проведеного аналізу встановлено, загальний стан матеріальної бази та фінансування освіти можна визнати задовільним, хоча і не достатнім.

Під час розгляду питання матеріальної бази та фінансування освіти автором досліджуваній період розділено на два етапи:

- перший етап – 1953-1958 роки – етап недостатнього фінансування і подолання незадовільних умов навчання;
- другий етап – 1959-1965 роки – етап впровадження реформи освіти.

Під час першого періоду, який був по суті продовженням завдань п'ятої п'ятирічки, фінансування здійснювалось у межах, доведених державою. Матеріальне забезпечення навчальних та виховних закладів було досить плачевний. Завдяки активній роботі міської ради, керівників відділу освіти та навчальних закладів, батьків та громадськості вдалося дещо покращити умови навчання та виховання дітей та учнів. Допомога підприємств та організацій визнана незадовільною.

Під час другого періоду, завдяки спільній роботі міської ради, органів та установ освіти, підприємств та організацій загальний стан матеріально-технічного забезпечення навчальних закладів дещо покращився.

Встановлено, що видатки на освіту становили значну частину міського бюджету. Однак, навіть у при такому фінансуванні, забезпечити матеріальну складову процесу навчання та виховання було досить складно. Крім того, складнощі у цьому процесі гальмували об'єктивні та суб'єктивні причини, серед яких :

- порушення фінансово-звітної дисципліни, неосвоєння коштів керівниками навчальними закладів;
- недостатня допомога підприємств та організацій у наданні шевської допомоги;
- затягування будівельними організаціями процесу будівництва та ремонтну навчальних закладів.

Здійснений міською радою контроль за використанням бюджетних коштів та заходи щодо стабілізації та покращення ситуації у матеріально-технічному оснащенні навчальних та виховних закладів не мали того ефекту, який вкладався у зміст її рішень. Протягом досліджуваного періоду спостерігався незадовільне виконання наданих доручень підвідомчими установами та організаціями, а особливо - підприємствами іншого галузевого підпорядкування.

3. Охарактеризовано стан виховної роботи в школах, основною метою якого було ідейно-партійне спрямування. У досліджуваній період в навчальних та виховних закладах велась активна виховна робота, що знайшло своє відображення у документах міської ради.

У ранг державної політики як нормативна установка законодавчого характеру була введена мета всебічного виховання особистості. Організація шкільної та позашкільної роботи була спрямована на виконання цієї мети. Влада намагалась максимально залучити дітей та учнів до пізнавального та виховного процесу. Активне залучення учнів до праці та гурткової роботи у навчальний період продовжувалось вихованою роботою батьками та громадськістю.

Виконання закону про всеобуч, фонду всеобучу, проведення міжшкільних змагань та конкурсів творчості зосереджувало увагу учнів, батьків та громадськості на основному завданні керівництва країні – виховання підростаючого покоління, гідного своєї Батьківщини, здібного побудувати комунізм.

4. З'ясовано, що процес політехнізації школи мав свої особливості та певні проблеми у її запровадженні.

Одночасне реформування системи освіти та впровадження політехнізації було важким завданням для тогочасної освіти міста, враховуючи вкрай слабе матеріальне забезпечення навчальних закладів. Розширення мережі дошкільних, шкільних, інтернатних та позашкільних закладів та установ потребувало значних капіталовкладень.

Активний економічний розвиток як країни в цілому, так і нашого міста вимагало активних професійних та злагоджених дій усіх учасників цього процесу. Встановлені великі цілі за завдання у впровадженні освітніх реформ «спотикалась» через матеріально-технічні та робітничо-кадрові перешкоди. Разом з цим обмежений термін їх запровадження також негативно вплинуло і на їх якість.

Недостатнє фінансування, матеріально-технічне забезпечення та оснащення, повільне будівництво та ремонт, слабка допомога підшефних організацій у запровадженні політехнізації навчання, слабка професійна підготовка викладацького складу та інші недоліки значно гальмували процес її втілення.

5. Сформульовано позитивні й негативні наслідки перебудови системи середньої освіти на місцевому рівні.

Серед позитивних виділено:

- структурна перебудова загальноосвітньої школи (впровадження обов'язкової восьмирічної освіти, перетворення середньої десятирічної школи в одинадцятирічну та продовження роботи з виконання Закону про всеобуч);

- реалізація тези про переміщення виробництва в центр навчально-виховної діяльності учнів, що виявилось в активному впровадженні ідеї політехнізації навчання, сприяння й підтримка якої здійснювалися на державному рівні, та творче поєднання різноманітних організаційних форм політехнізації в досвіді загальноосвітніх навчальних закладів (залучення учнів до праці на пришкольніх ділянках, організація виробничих практик та екскурсій на підприємства, створення різноманітних гуртків, технічних станцій);

- активізація виховної роботи в школах, яка мала на меті всебічне виховання учня як особистості.

Серед негативних наслідків освітньої реформи виділено:

- незадовільне забезпечення матеріально-технічної бази загальних та політехнічних шкіл; неврахування фінансування та наслідків;

- відсутність злагоджених дій усіх учасників процесу освітніх реформ; непрофесійність у роботі керівників міськВНО та навчальних закладів; недостатнє забезпечення кваліфікованими педагогічними кадрами;

- непродуманість усіх етапів політехнізації та кінцевої мети її запровадження.

6. Враховуючи стратегічні завдання держави у розвитку освіти, розроблено такі практичні рекомендації щодо реформування системи освіти в сучасних умовах на основі уроків 1950-60-х років:

1. Миколаївській міській раді спільно з управлінням освіти Миколаївської ради:

- розробити та включити до плану стратегічного розвитку міста напрямок з розвитку та покращення якості освіти та функціонування навчально-виховних закладів відповідно до Національної стратегії розвитку освіти та з урахуванням стратегічних напрямків розвитку міста;

- поширити позитивний досвід та продовжити практику «шефства» над навчальними закладами, залучивши до цього процесу керівників провідних підприємств та організацій міста, налагодивши взаємовигідну співпрацю;

- переглянути принцип роботи постійної комісії з питань освіти при міській раді, зробивши її дієвим помічником формулювання освітніх завдань;

- розробити освітню програму неформальної освіти для батьків (відповідно до рівнів освіти), з метою роз'яснення цілей та завдань національної системи освіти та створення активного громадського самоврядування у сфері освіти;

2. Управлінню освіти Миколаївської міської ради та керівникам навчальних закладів:

- переглянути навчальні програми, збільшивши години на проведення виховних заходів (допомога людям похилого віку, відвідування дітей у школі-інтернатах, відвідування притулків для тварин), та заходів з виховання в учнів таких моральних якостей совість, честь, гідність, порядність (ситуаційні завдання у командах, прочитання творів та перегляд фільмів відповідної тематики).

- на постійній основі проводити збори матеріалів вторинної переробки (папір, пластик, батарейки) з метою виховання шанобливого ставлення до навколишнього середовища та розумного сортування відходів; отриманні від здачі матеріалів кошти спрямовувати на розвиток навчального закладу;

- переглянути принципи організації харчування у школах, з акцентуванням на забезпеченні відповідними приміщеннями для прийняття їжі учнями, доступними цінами, корисним меню тощо;

- в умовах переходу шкіл на 12-річний термін навчання переглянути спрямованість академічної і професійної профільної школи відповідно до потреб міста у майбутніх працівниках;

- з метою попередження бездоглядності активно залучати учнів до позакласної та гурткової роботи, враховуючи інтереси дітей та відшукуючи нові форми та методи розкриття творчого потенціалу дітей.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ

1. «Досвід Польщі з реформування системи місцевих органів влади». Лісабонський договір – 10 років після набуття чинності. Що змінилося у функціонуванні ЄС? // Науково-практична конференція : тези доп. — Миколаїв, 2 грудня 2019 р. / ЧНУ ім. Петра Могили. — Миколаїв, 2019. — с.176-179 – Режим доступу: <http://eugov.chmnu.edu.ua/>

АНОТАЦІЯ

Іванова З.Д. Діяльність Миколаївської міської ради в управлінні освітою в контексті державних управлінських реформ 1953-1965 років.

Магістерська робота на здобуття освітнього ступеню «магістр». Чорноморський національний університет імені Петра Могили. – Миколаїв, 2020.

В магістерській роботі теоретично розглянуто та практично проаналізовано діяльність Миколаївської міської ради в управлінні освітою в контексті державних управлінських реформ початку 50-х – середини 60-х років.

Розглянуто становище місцевих рад депутатів трудящих у системі державного управління початку 50-х – середини 60-х років.

Встановлено передумови, що спричинили певну трансформацію суспільних цінностей, які зумовили зміну вимог суспільства до діяльності загальноосвітньої школи, та стали причиною перебудови усієї системи шкільної освіти, її політехнізації.

Розкрито сутність освітньої реформи, яка полягала у перетворенні середньої десятирічної школи в одинадцятирічну і забезпеченні оволодіння учнями шкіл однією з масових робітничих професій.

Встановлено, що одночасне проведення освітньої реформи та політехнізації освіти супроводжувалось певними труднощами у організації навчально-виховного процесу та його матеріально-технічного забезпечення.

Встановлено, що у ранг державної політики як нормативна установка законодавчого характеру була введена мета всебічного виховання особистості, характерними рисами якої визначалися ідейно-партійні патріотичні якості.

Зроблено висновок, що протягом 1953-1965 років процес перебудови системи середньої освіти мав як позитивні, так і негативні наслідки. Обґрунтовано, що позитивний досвід переважав над негативним і вартий використання в системі освіти у теперішній час.

Визначено головні тенденції реформування шкільної освіти в контексті інтеграції України у європейський простір.

Розроблено практичні рекомендації щодо реформування системи освіти в сучасних умовах на основі уроків 1950-60-х років.

Ключові слова: державні управлінські реформи, реформа освіти, політехнізація навчання, органи управління освітою, заклади та установи освіти, міська рада.

SUMMARY

Ivanova Z.D. Activity of the Nikolaev city council in management of education in the context of state administrative reforms of 1953-1965.

Graduate work for obtaining an educational degree «Master». Petro Mohyla Black Sea National University. – Mykolaiv, 2020.

The master's work theoretically considered and practically analyzed the activity of the Mykolaiv city council in the management of education in the context of state administrative reforms of the early 50's - mid 60's.

The situation of local councils of workers' deputies in the system of public administration in the early 50's - mid 60's is considered.

The prerequisites that caused a certain transformation of social values, which led to a change in society's requirements for the activity of a comprehensive school, and caused the restructuring of the entire school education system, its polytechnization.

The essence of educational reform is revealed, which was to transform the secondary ten-year school into an eleven-year school and to ensure mastery of the pupils of schools by one of the mass working professions.

It was found that the simultaneous carrying out of educational reform and the polytechnization of education was accompanied by certain difficulties in the organization of the educational process and its logistics.

It is established that the goal of state policy as a normative setting of the legislative character was introduced the purpose of comprehensive education of personality, the characteristic features of which were determined ideological and party patriotic qualities.

It is concluded that during 1953-1965 the process of restructuring of the secondary education system had both positive and negative consequences. It is substantiated that the positive experience has outweighed the negative and is worth using in the education system now.

The main tendencies of reforming school education in the context of Ukraine's integration into the European space are identified.

Practical recommendations for reforming the education system in modern conditions based on the lessons of the 1950s and 1960s have been developed.

Key words: state administrative reforms, education reform, polytechnic training, educational management bodies, educational institutions and institutions, city council.

Анотация українською мовою - обсяг 246 знаків, англійською – 336.